

AGRICULTURA, PREOCUPARE DE BAZĂ A JUDEȚULUI SĂLAJ, OGLINDITĂ ÎN PRESA SĂLĂJEANĂ INTERBELICĂ

GABRIEL VASILIU

În cei aproximativ 40 de ani, cât a durat acest fenomen nefast, nu cu puține victime, cunoscut de noi toți sub numele de colectivizare, s-a realizat, așa cum s-a realizat, doar economic și administrativ, pentru că în concepția oamenilor, proprietatea individuală era mereu prezentă. Am mai spus, cu alte ocazii, toate localitățile (în număr de 289) din acest județ, în configurația actuală, au fost cercetate pentru "Tezaurul toponimic al României". În cele peste 80 de localități, anchetate de noi, discutând cu subiecții, unii născuți la început de secol, alții ceva mai tineri, când indicau numele de locuri (toponimele), care știm au o importanță aparte în lexicul fiecărei limbi, făceau deseori trimeri la numele proprietarului.

Cultivarea pământului, creșterea vitelor, viticultura, pomicultura a constituit activitatea de bază a locuitorilor acestui județ. În 1940, înainte de Dictatul de la Viena, Sălajul istoric avea 519.919 hectare, din care 48% era suprafață arabilă (250.043 h). Marea proprietate deținea 14,9%, iar mica proprietate 85,1%. Fără să intrăm în jocul cifrelor, amintim pe cele mai semnificative. Alături de cele 250.000 de hectare intrate în circuitul arabil mai sunt menționate 80.360 ha - păduri, 65.572 ha - pășuni și 48.884 ha fânețe naturale. Pe locul unu la cereale cultivate se situează grâul, urmat de porumb, secară, ovăz; la plante alimentare ordinea este: cartoful, varza, ceapa. Încheiem cu pomii fructiferi; în actele fiscale erau înregistrați: 294.729 de pruni, 123.783 meri, 55.000 nuci și 6.692 ha de viță de vie. Toate aceste date au fost publicate în revista *Țara Silvaniei* care avea ca redactori responsabili pe Leontin Ghergariu și Grațian C. Mărcuș. Concluzia autorului este mai mult decât concludentă "...pământul județului prin hărnicia plugarilor, care îl lucrează produce bunuri de mare valoare pentru economia naturală"¹.

Imediat după 1920, oficialitățile județului și-au dat seama că specificul economic al acestei regiuni este și, va fi mult timp, agricultura. Presa timpului nu putea să nu se implice. Apar mai multe ziare a căror nume este mai mult decât semnificativ: *Foaia Plugarului*, *Plugarul*, *Plugul*, *Poporul sălăjean*.

1. Ion Rădulescu, *Agricultura în Sălaj*, în *Țara Silvaniei*, Zalău, 1940, p. 57.

Înainte de a parcurge, pe scurt, zierele timpului, e cazul să amintim numele celor care au dat viață acestor publicații: Victor Pop, Emil Lobonțiu, Tănase Pușcă, Victor Gheție, Leontin Ghergariu, Grațian C. Mărcuș, Ioan Mango, Gh. Măteșanu, R. Roșca, Gh. Pop, N. Fățtu, George Sabou și lista poate fi completată. Dacă am amintit numele redactorilor, e cazul să amintim și publicațiile: *Sălajul* - foaie politico-culturală, *Gazeta Sălajului* – organ cultural și informativ, *Foiaia plugarului* – publicație de propagandă culturală, economică și de informațiuni a Camerei de Agricultură, *Gazeta Nouă*, *Steaua* – gazetă politico-națională-culturală, *Țara Silvaniei*, *Plugul* – organ social-cultural, *Poporul sălăjean* – foaie culturală, economică și națională, *Redeșteptarea* – organ politic, cultural și economic, *Gazeta de Duminecă*, *Plugarul* – sfetnic al poporului român de la sate (toate acestea au apărut la Zalău sau la Șimleu Silvaniei). Am lăsat la final *Gazeta oficială a județului Sălaj* care s-a tipărit o lungă perioadă (1919 - 1938) avându-l ca redactor pe Cornel Sima, prim-notar și, poate și azi constituie un model de prezentare a legislației într-un periodic de largă circulație.

În majoritatea acestor publicații vom întâlni articole încadrate la: rubrica economică a Camerei Agricole, Plugarii și bugetele comunale, asociația “Buni gospodari”, acțiunea silvică, acțiunea viticolă, acțiunea zootehnică, sfaturi pentru plugari (arătura de toamnă, rolul corporației, prețul grâului) toate având un scop major “să fie agricultura pregătită practic și economic”².

Realizările de vârf sunt relatate cu mândria localnicului de exemplu în materialul “Expoziția zootehnică din Șimleu Silvaniei”³, ce a avut loc în 1925.

Nu de puține ori se puteau citi articole în care se lua atitudine față de nedreptățile la care erau supuși truditorii pământului. “*E într-adevăr dureros, cum după 20 de ani de la Unire, nu se vede aproape de loc nici o îmbunătățire în ramura agricolă a poporului român, deși s-au cheltuit sume considerabile de Ministerul Agriculturii*”⁴.

Ar fi greșit să credem că numai în Sălaj am asistat la această politică; în toate periodicele din toată țara întâlnim acest subiect, dar fiecare a avut specificul său local. Un lucru este cert, presa sălăjeană, fie că a abordat probleme economice, fie probleme agricole sau culturale, prin condeiele sale le-a abordat cu seriozitate, având ca scop final rezolvarea lor; dar, mai mult ca sigur, influențate de principiile ASTREI, informația și educația practică au avut prioritate. și în timpurile mai bune sau mai puțin bune, inginerul N. Fățtu, un specialist în agricultură, cu multe pagini redactate remarca: “*Viața plugarului este un continuu lanț de suferințe și răbdare spre mai bine*”⁵.

2. *Foiaia plugarului*, Zalău, 1929, nr. 4-5.

3. ***, *Expoziția zootehnică din Șimleu Silvaniei*, în *Meseșul*, Zalău, nr. 20/1925.

4. I.M. Săteanu, *Să fie ajutați micii agricultori români*, în *Gazeta Sălajului*, Zalău, nr.2/1938

5. N. Fățtu, *Iubiți plugari*, în *Foiaia Plugarului*, Zalău, nr. 1-2/1931.

**AGRICULTURE – PRINCIPAL OCCUPATION OF SĂLAJ –
AS IT WAS SEEN IN INTERBELIC PRESS OF SĂLAJ
(SUMMARY)**

The subject “Agriculture“ was permanently in interbelic press of Sălaj.

The articles contained many discussions about this problem. In the meantime, they tried to offer solutions.